

Projekt JEM LOKALNO, JEM BOLJŠE

LAS loškega pogorja

Smernice za povečanje lokalne prehranske pridelave in predelave škofjeloškega območja

Pripravili: KGZS-Zavod KR

Škofja Loka, 2022

V sklopu projekta **Jem lokalno, jem boljše** želijo projektni partnerji skrajšati distribucijske poti med pridelovalci hrane in javnimi zavodi, saj bi s tem lahko povečali kakovost surovin za pripravo obrokov. S projektom želijo ustvariti mrežo, preko katere bi surovine čim hitreje prišle s polja do mize.

SMERNICE ZA POVEČANJE LOKALNE SAMOOSKRBE NA OBMOČJU LAS LOŠKEGA POGORJA

Lokalna samooskrba s hrano - je besedna zveza, ki jo v zadnjih letih pogosto slišimo in k kateri strmimo vsi akterji na tem področju. Trenutno Slovenija z domačo pridelavo ne pokriva svojih potreb po kmetijsko-živilskih proizvodih, zato je zagotavljanje hrane lokalnemu prebivalstvu s trajnostnim izkoriščanjem domačih virov ključnega pomena.

Projekt Jem lokalno, jem boljše naslavlja predvsem problematiko prenizke lokalne samooskrbe s hrano v javnih zavodih na območju Las loškega pogorja. V ta namen so bile izdelane smernice za povečanje lokalne samooskrbe na območju LAS loškega pogorja. Smernice temeljijo na različnih strategijah, ki usmerjajo kmetijstvo v prihodnjih 10 letih (strategija Od vil do vilic, za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem, Resolucija o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021« (ReNPURSK),...

Lahko bi opredelili 5 glavnih smernic za povečanje lokalne samooskrbe na škofjeloškem območju:

1. Ohranjanje obdelanosti podeželja in ohranjanje delovnih mest na podeželju:

Območje občin Gorenja vas-Poljane, Škofja Loka, Železniki in Žiri predstavlja pretežno podeželsko območje posejano s strnjenimi naselji tako v ravninskih kot v višje ležečih predelih tega območja. Obdelanost podeželja je eden ključnih dejavnikov za ohranjanje kmetijstva in prebivalcev na teh območjih. Ohranjanje kmetijske proizvodnje na podeželju pa je ključnega pomena za ohranjanje delovnih mest in posledično prebivalstva tudi na bolj odročnih predelih škofjeloškega območja. Potrebno pa je poskrbeti tudi za primerno pomladitev generacij na kmetijah in ohranjati mlade na podeželju.

2. Povečanje lokalne pridelave kmetijskih pridelkov

Naravne danosti škofjeloškega območja ne omogočajo intenziviranja pridelave kmetijskih pridelkov. Imamo kmetije, ki so izrazito tržno usmerjene, na drugi strani pa veliko število manjših, samooskrbnih kmetij, ki tržne viške tržijo le občasno. Ravno slednje predstavljajo potencial za povečanje lokalne samooskrbe. Kmetije je potrebno opremiti z ustreznim znanjem o pridelavi kmetijskih pridelkov tako na področju rastlinske pridelave kot na področju reje živali.

3. Povečanje lokalne predelave kmetijskih izdelkov

Število dopolnilnih dejavnosti se je v preteklih 10 letih zelo povečalo. Na področju razvoja dopolnilnih dejavnosti na kmetijah so bile v preteklih letih izvedene številne aktivnosti, ki so kmetijam omogočile, da so začele ustvarjati dodatni zaslužek na kmetiji s pomočjo predelave lastnih pridelkov. Kmetije je tudi v prihodnje potrebno spodbujati k odpiranju novih dopolnilnih dejavnosti in ponujanju novih proizvodov na trg.

4. Povečanje kvalitete lokalnih proizvodov

Škofjeloško območje ne omogoča masovne proizvodnje pridelkov in izdelkov, zato se je potrebno osredotočiti na dvig kvalitete izdelkov in to kvaliteto tudi ohranjati. Kvalitetni pridelki in izdelki lahko kmetijam dajo neko dodano vrednost, zanje pa kmetije tudi lahko pridobijo višjo odkupno ceno. Kmetije je potrebno vzpodbujati k vključevanju v sheme kakovosti in stalnemu preverjanju kvalitete proizvodov. Prioriteta v prihajajočem obdobju je, da se čimveč kmetij odloči za ekološko obliko kmetovanja – cilj pa bo lahko izpolnjen le ob primerni finančni spodbudi s strani kmetijske politike.

5. Povezovanje kmetov za skupni nastop na trgu in kratke dobavne verige

Že v primarni predelavi, ugotavljamo da je struktura kmetijskih gospodarstev z vidika tržnosti pridelave in prireje dualna. Na eni strani so to izrazito tržno usmerjene kmetije, kjer poslovne aktivnosti ciljno vodijo v doseganje čim višje dodane vrednosti, na drugi strani pa so samooskrbne kmetije, kjer so tržni viški le občasni. Ugotavljamo pa, da je le malo kmetij, ki bi lahko same zagotovile zadostno količino in raznolikost proizvodov za oskrbo posameznega javnega zavoda skozi celo leto. Zato bo povezovanje med kmetijami na škofjeloškem območju v prihodnje ključnega pomena, da bodo kmetije ostale konkurenčne in bodo lahko zagotovile zadostne količine in raznolikost proizvodov za dobave v javne zavode. Povezovanje lahko poteka preko zadrug, skupin proizvajalcev, organizacij proizvajalcev ali preprosto na podlagi dogovora med kmetijami. Na škofjeloškem mora pomembno vlogo odigrati lokalna zadruga in povezati proizvajalce za skupen nastop na trgu. Ocenjujemo, da bi z generacijsko prenavo in vključitvijo samooskrbnih kmetij v organizirane oblike pridelave in prireje ob upoštevanju združnih načel lahko razvili pomemben segment visoko kakovostne in raznolike hrane ter s tudi prispevali tudi k ohranjanju podeželja.